

MAGYARÁG

1939. Nov. 17

VIII. No. 319

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:

ÖZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:

Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

Miérthallgattak el a német lapok a müncheni merénylet nyomozásával

(Bern, Reuter). A svájci lapok feltűnőnek tartják, hogy a német lapok a müncheni merényletről egyetlen szót sem közölnek, csak egy-két lap eldugott sarkában jelenik meg valamilyen eldugott hír a sebesültek állapotáról. A jelek szerint a vizsgálat nem vezetett eredményre és a merénylet igazi okai sohasem kerülnek nyilvánosságra.

A Gazette de Lausanne értesítése szerint a Gestapo nem ura a helyzetnek. A forradalmi elemek az elsötétítést kihasználva, röpcédulákat szórnak szét. Az elmúlt éjszakák egyikén

betörték azokat a hivatalos kizaklatokat, ahol a Führer fényképei vannak elhelyezve.

Ezt a tényt a német rendőrség is elismerte egy rádióközlésben.

Monarchista mozgalom Bajorországban

Semleges megfigyelők szerint különösen erős a nyugtalenség Bajorországban, ahol

a bajor uralkodócsalád iránti rokonszenv egyre erősödik.

Az utcákon röpcédulákat szórnak szét, amelyek békét és a bajor trónörökös trónraültesét követelik. Hír szerint

Rupprecht s Habsburg Ottó hívei összeköttetésben állnak egymással.

Más hírek szerint a monarchista mozgalom élén Fritsch vezérezredes állott, akit ezért öltek meg.

Megalakult az emigráns német kormány

(London, Reuter). A Sunday Times című lap jelentése szerint az emigráns német politikusok Otto Strasser vezetésével megalakították a német nemzeti tanácsot, amelynek programja a békés együttműködés a Népszövetség keretén belül, más népekkel együtt a gyarmati szövetség megalakítása.

Poroszország elszakítása és a többi német terület föderalizálása.

A tábornoki kar ellenzi az offenzíva megindítását

(Amszterdam, Havas). Az egyik holland lap jelentése szerint Hitler politikai környezetének tagjai továbbra is a nagy offenzíva megindítását sürgetik. A tábornokok viszont azon a véleményen vannak, hogy

az offenzíva addig nem indítható meg, amíg a Szovjet Észak-európai és délkelet-európai szándékait homály borítja.

A Kölnische Zeitung-ban cikk jelent meg, amely burkol

tan bár, de a Finnország iránti rokonszenvét érzékelteti.

Funk Posenben

(Posen, DNB). Funk német gazdasági miniszter, aki Kelet-Poroszországban az elfoglalt lengyel területeken volt szemleuton, ma útja befejezése-képpen Posenbe érkezett. Itt Greiser körzetvezetővel folytatott tárgyalásokat a warndti körzet gazdasági talpraállítása érdekében. Itt akarják ugyanis elhelyezni az Észtországból és Lettországból visszatelepített német földműveseket, akik tegnap Posenbe érkeztek.

Ribbentrop közölte a hivatalos német választ

Németország elintézettnek tekinti a belga-holland békekezdeményezést

(Berlin, DNB). A német távirati iroda szerdán este 8 órakor a holland-belga békeakcióra vonatkozó német választról a következő jelentést adta ki: Berlinben Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter magához kérte a belga és holland követet, akik előtt kijelentette, hogy miután a holland-belga békefelhívást az angol és francia kormány egyszerűen visszautasította, a német kormány a maga részéről a békeakciót elintézettnek tekinti.

Elsülyesztettek egy görög hajót

(London, Reuter). Német hajók elsülyesztették a Georgios nevű görög hajót. A hajó 22 főnyi személyzete mentőcsónakokon menekült meg. — Más jelentés szerint a Naage nevű svéd hajót a németek el-

fogták és német kikötőbe szállították. Egy svéd óceángőzöst angol hajók kutattak át.

(London, Reuter). Chamberlain állapota javulóban van. Szerdán délben elnökölt a minisztertanácson.

A finn államelnök fogadta a visszatérő küldönség tagjait

(Helsinki, Reuter). A finn államelnök tegnap két és fél óras kihallgatáson fogadta a Moszkvából visszatért küldönség tagjait.

A finn hadfelszerelés céljaira Svédországból másfélmillió frank, Norvégiából 1 millió 600 ezer frank, Dániából 1 millió 100 ezer frank összegű

adomány érkezett.

Finnországban 100 milliót gyűjtöttek össze.

(Kopenhága, Reuter). Dániában kijelentették, hogy a kormány nem tesz különleges védelmi intézkedéseket és csak az évenkénti két korosztály behívását tartják fenn.

Hivatalos jelentés a franc a pénzügyminiszter londoni tárgyalásairól

(London, Reuter). Paul Reynaud francia pénzügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott Londonban az angol kincstári kancellárral. A megbeszélésről kiadott közlemény szerint a megbeszélésen kidomborodott a két állam közötti szoros együttműködés. Általában és technikai részletkérdéseket beszéltek meg. A megbeszélés végén a francia pénzügyminiszter kifejtette, hogy a jövőben rövid időközökben kell tartani hasonló megbeszéléseket, ami-

nez az angol kincstári kancellár a maga részéről hozzájárul.

Elsülyesztettek három német tengeralattjárót

(London, Reuter). Az angol admirális jelentése szerint három német tengeralattjárót elsülyesztettek el.

Kettőt kereskedelmi hajók küldtek a tenger fenekére, egyet pedig, amely a Geni nevű portugál hajót támadta meg, angol cirkálók sülyesztettek el.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Csak két napra hosszabbította meg a rendőrség a személyazonossági igazolványok kiállításának határidejét

A közeli napokban megkezdődik az igazolványok katonai felülbélyegzése — Az igazolványok sorszáma szerint, személyesen kell benyújtani a rendőrségen a kérvényeket

Dr Clonța Eugen rendőrkezes nagyfentosságu nyilatkozata

(Nagyvárad). Szerda este dr. Clonța Eugen rendőrkezes lapunk munkatársa előtt a személyazonossági igazolványok kiállítása tárgyában az alábbi kijelentést tette:

— Tekintettel arra, hogy husz tisztviselőm az éjjeli óráig dolgozott a személyazonossági igazolványok kiállításán, mégis több ezer ember még nem juthatott hozzá bizonyítványához, utolsó kedvezményként

még két napig meghosszabbítottam a személyazonossági igazolványok kiállításának határidejét,

vagyis még ma, csütörtökön 16-án és holnap, pénteken, 17-én állítjuk ki a személyazonossági igazolványokat. További meghosszabbítást azonban már azért sem engedélyezhetek, mert a határozatról szóló törvény értelmében a legközelebbi napokban,

valószínűleg már a jövő héten megkezdődik a személyazonossági igazolványoknak a hadosztályparancsnokság részéről szárazbélyegzővel való ellátása, illetve az erre vonatkozó kérvények benyújtása.

Erre vonatkozólag a hadosztályparancsnok tábornok urral együttesen részletes rendeletet fogok kiadni. Egyelőre annyit közölhetek, hogy

a személyazonossági igazolványokat sorszáma szerinti sorrendben, (a bizonyítvány fedőlapján levő első szám szerint) kell majd személyesen benyújtani, a bélyeges kérvénnyel együtt a katonai szárazbélyegző alkalmazása végett, amely a fényképre jön.

A kérvényformulákat már ki nyomattam és a kérvényeket csak a rendőrség által kibocsátott formuláron lehet benyújtani.

A családtag, felesége és kiskorú gyermekei részére egy közös kérvényt nyújthat be, minden nagykorú családtag azonban külön-külön kérvényt tartozik benyújtani.

A kérvényeket — mint mondtam — a most kiadott személyazonossági igazolvánnyal együtt — a rendőrséghez kell

benyújtani és két nap múlva ugyancsak a rendőrség útján kapja vissza a kérvényező a lepecsételt igazolványt, vagy esetleg az elutasítást. A katonai hatóság ugyanis a rendőrség véleményezése alapján alkalmazza a szárazbélyegzőt. Ha az én véleményezésem mellett kedvezőtlen, az illető nem tartózkodhat tovább a határozatában.

20 lejbe kerül a felülbélyegzés

— Mennyi taxája lesz a személyazonossági igazolvány felülbélyegzésének?

— A bélyeggel együtt husz lej, amelyben a kérvényformuláré is bennfoglaltatik.

— Mi történik azokkal, akik minden igyekezetük ellenére sem tudják a most következő két nap alatt kiváltani a személyazonossági igazolványt, vagy akik nem voltak idehez?

— A határidő lejártá után a bejelentő hivatal, mint azelőtt tovább is fog kiállítani személyazonossági igazolványt, de csak hivatalos órák alatt és mindössze két-három tisztviselő. A többiek a katonai felülbélyegzés műveletével lesznek elfoglalva. Ha az illető ki tudja váltani az igazolványt addig az időpontig, amíg sorszáma sor kerül a katonai felülbélyegzésnél, szerencséje van, ha nem, bizony

fogházbüntetéssel sújtják.

A törvény értelmében ugyanis a katonai felülbélyegzést február 1-ig be kell fejezni. Ha a karácsonyi ünnepeket leszámítjuk, alig tíz hét áll rendelkezésünkre, egy-egy héten 5-6 ezer, vagyis naponta ezer bizonyítvánnyal kell végeznünk. E téren tehát sem határidőhosszabbításról, sem a pecsételési jelentkezés megismétléséről nem lehet szó.

— Amint az összes műveleteket befejeztük — folytatta nyilatkozatát a rendőrkezes

megkezdjük a razziákat nemcsak az utcán, de a magánlakásokban is.

A razziáknál nemcsak a határzónáról, de az ingatlanoknyv-

ról szóló törvény előírásait is szem előtt fogjuk tartani.

A háztulajdonos felelős azért, hogy a házában tartózkodó minden személy legyen jelentve és szabályszerű igazolvánnyal bírjon,

mert különben a háztulajdonos háza elkobzásával is megbüntethető — fejezte be nagyfentosságu nyilatkozatát dr. Clonța Eugen rendőrkezes.

Byrd admirális új utazása a Déli-Sarkra

(Boston. Reuter). Byrd admirális az Észak Csillaga nevű hajón újból elindul a Déli Sarkra. A híres sarkutazó az amerikai lobogót olyan területre akarja kítűzni, amely nagyobb, mint az Egyesült Államok, Kanada és Mexikó együttese. Byrd ezenkívül amerikai települést akar létesíteni a Déli sarkon. A telepesek 13 hónapig tartózkodnak a sarkvidéken, amikor új kivándorlók váltanak fel őket.

Angol felderítő repülőgépek Németország felett

(London. Reuter). Az angol felderítő repülőgépek, amelyek legutóbb Németország felett jártak, 450 kilométer mélységben hatoltak be az ország belsejébe és igen értékes felvételeket készítettek a repülőterekről és hidakról.

Vizrebocsátottak egy új olasz páncélos cirkáló

(Róma. Stefani). Genovában az Ansaldo hajógyár szerdán bocsátotta vízre az „Impero” páncélos cirkálót, amelyet az elmúlt év május 14-én kezdtek építeni.

Eden és az angol dominiumok miniszterei megtekintették a Maginot-vonalat

(Páris. Havas). Az angol gyarmatügyi miniszter Eden, valamint a dominiumok miniszterei, akik jelen pillanatban Franciaországban időznek, Angliába való visszatérésük előtt megtekintették a Maginot vonalat. Eden ez alkalommal nyilatkozott, kifejtve, hogy a szövetséges haderő soraiiban tapasztalható összhang és a példás angol-francia barátság, valamint a fronton küzdő katonák szelleme valamennyiükre igen mély benyomást tett. Eden kitért arra a jelszóra, amely a Maginot vonal bármelyik pontján olvasható s amely jelszó a kö-

vetkezőképpen hangzik:

„Itt nem mehetnek tovább”. A Maginot vonal megtekintése után bankett volt, amelyen Kanada képviselője pohárköszöntőjében utalt arra, hogy Kanadában három és félmillió francia él. Az egyik francia tábornok felelt a pohárköszöntőre, mondván a következőket:

— Uram. Huszonöt esztendő alatt most másodízben volt kénytelen Franciaország fegyvert ragadni, hogy megvédje azt, ami számára annyira drága, a szabadságot. A fegyvert csak a végső győzelem után tesszük le.

Kölcsönt ad az amerikai kormány a repülőgépgyáraknak, hogy fokozhassák a termelést

(Newyork. Associated Press). A Newyork Times értesülése szerint az Egyesült Államok kormánya, miután biztos értesüléseket szerzett arról, hogy Németországban fokozták a repülőgépgyártást, elhatározta, hogy

pénzbeli támogatást nyújt az amerikai repülőgépgyáraknak, hogy azok is fokozzák termelésüket.

Az Egyesült Államok kormánya ugyanis nem nyugod-

hat bele abba, hogy bármely hatalomnak nagyobb repülőflottája legyen nála. Az amerikai repülőgépgyárak jelenleg havonta csak 1700 repülőgépet gyártanak, a német repülőgéptermelet viszont havi 2500 darab, amely 4000-re fokozható.

MAGYARSÁG

korán reggel minden trafikban **z a p h a t ó**

Kedvezményt adott a Betegsegélyző Pénztár az 1933 április 8-ika előtti illetéktartozások kiegyenlítésére

(Kolozsvár). A Betegsegélyző Pénztár kolozsvári igazgatósága az alábbi nagyfontosságú hirdetményt közli: Hivatkozással a társadalombiztosítási törvény 297-ik szakaszára, a munkaadók érdekében, kiknek 1933. évi április 8-ika előtti időből a társadalombiztosítással szemben fizetési hátralékaik vannak, tudatjuk, hogy ezen hátralékaikat a törvény fenti szakasza értelmében 1939 november 22-ig bezárólag a következő kedvezményes fizetési feltételek mellett egyinlíthetik ki: 10.001 leitől 25.000 leiig az adósság 20 százalékat, 25.001 leitől 50 ezer leiig az adósság 30 százalékat, 50.001 leitől 100 ezer leiig az adósság 40 százalékat, 100.001 leien felül az adósság 60 százalékaival nyer teljes kielégítést. Az 1939 évi december hó 2-án tul, a fenti kedvezményes hátralék-fizetés megszűnik.

DIANA

ledörzsölés és megszüntetés a közérzést, a bágyadtságot.

Az új maximális árak

2-ös liszt 38 százalékos 8.30 lei, 4-es liszt 7.90 lei. Detailban 50 banival drágább. Marhahús hátulja 25 lei, eleje 21 lei. Disznóhús 34 lei, karéjnak való 38 lei. Tej házhoz szállítva 7 lei, tojás szabad.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Felhívás a premilitárokhöz

Felhívjuk a nagyváradi katonai előképző parancsnokság körzetébe tartozó 1941, 42, 43 évfolyamu előképzős ifjakat, hogy kötelesek résztvenni a hetenként tartandó gyakorlatokon.

A tanuló katonai előképzősök szombaton 14 óra 30 perc kor tartoznak jelentkezni az illetékes alközpontoknál, a nemtanuló előképzősök vasárnap reggel 8 órakor.

A gyakorlattól távolmaradó ifjakat esetenként 40 leies bírsággal sújtják, és a bírságot a kerületi pénzügyi adóhivatalok hajtják be. A gyakorlatokról távolmaradó ifjaknak súlyos kellemetlenségei és hátrányai lesznek a bevonulás alkalmával.

Magyarság

1 lej, mégis mindent megtud belőle.

Kérje minden trafikban!

A finnek lelőtték egy orosz repülőgépet?

(Róma. — Stefani.) Az olasz távirati iroda értesülése szerint súlyos incidens zajlott le tegnap a finn-orosz határon. Egy orosz katonai repülőgép, valószínűleg a rossz idő folytán, utat tévesztett és finn terület fölé repült. A finn léghárító tűzérő kezdte a gépet, amelyet el is talált. A repülőgép lezuhant, kigyulladt és pilótája szénáé égett.

Cáfolnak a finnek

(Helsinki. Reuter). Finn illetékes körök alaptalannak minősítik azt a hírt, mintha több szovjet repülőgép megjelent volna Viipuri felett s egy szovjet gépet lelőttek volna. Ugyancsak alaptalan az a hír is, hogy Koivistio felett is szovjetgépek jelentek meg.

Német jelentés a Shetland-szigetek elleni támadásról

(Berlin. DNB). A német légügyi minisztérium a Shetland-szigetek elleni német légi támadással kapcsolatban az alábbi jelentést adta ki. A német repülőgépek a támadás előtt megállapították, hogy a Scallovay öbölben 2 cirkáló, több kisebb torpedóromboló, vízi repülőgépek, kereskedelmi hajók és egy személyszállító gőzös horgonyoznak. A légvédelmi ütegek tüzelése ellenére, a magas felhőrétegek védelme mellett, a német gépek zuhanó repüléssel elérték céljukat. Az egyik bombavető 50 kilogrammos bombákkal 2 hidroplánt elpusztított. A repülő jelentése szerint egy nehéz bomba eltalálta az egyik cirkálót.

Holland járőröket fogtak el német területen

(Berlin. DNB). Gelbern közlében, a német-holland határ mentén a német határőrök elfogtak és lefegyvereztek 2 holland katonát, akik motorkerékpáron járőrszolgálatot teljesítettek és a mellékönyveken holland területre tévedtek.

Varrógépek és kerékpár

Javítok, veszek és eladok. inger gépkocsit, rakomány. — utógen negesztést és petroleum gyorsfűző javítást garancia mellett vállalom.

Jakab műszerész Str. Vramiancu. No. 5

Három angol hajó süllyedt el, mert hajóroncsba ütközött.

(London. United Press). Az utóbbi héten az angol tengerészeti minisztérium közlése szerint az angol partok közelében, ugyanazon a helyen 3 hajó süllyedt el, viz színe alatt.

hajóroncsba ütközve. A hajók legénységét megmentették.

Megkezdődtek a japán-szovjet tárgyalások

(Tokió. Domei). Smetanin tokiói új szovjet követ Tokióba való megérkezése után megkezdte tárgyalásait a japán külügyminiszterrel. Általános kérdéseket, majd kisebb halászati kérdéseket beszéltek meg. A két államférfi kifejezésre juttatta a kapcsolatok rendezésének óhaját.

Borzalmas tűzvész egy délamerikai szigeten

(London. Reuter). Venezuelai délamerikai köztársaság közelében fekvő egyik szigeten, a Maracibon, ahol olajmezők vannak, borzalmas tűz pusztított, amely az egyik telep teljes elpusztulásával fenyegeti. A tűz egy moziban keletkezett, ahol a gázlámpa robbant fel. A tűz borzalmas gyorsasággal elharapódzott és a petróleummal átitatott laguna lángok alatt áll. Eddig

Kik jelentkezhetnek tiszti vizsgára?

(Bucaresti. Rádió). A nemzetvédelmi minisztérium megengedte, hogy azok az 1933-tól 1938 korosztályhoz tartozó és tisztiiskolát végzett önkéntesek, akik a tiszti vizsgát akár betegség, akár a taxák le nem fizetése miatt nem teheték le, vagy akik a vizsgán megbuktak, november 20-tól kezdődőleg újból jelentkezhetnek tiszti vizsgára.

Lipót király születésnapja

(Brüsszel. Reuter). Szerdán délelőtt Brüsszelben a diplomáciai testület tagjai, a kormány tagjai, valamint a hatóságok képviselői résztvettek Lipót belga király születésnapja alkalmával tartott istentiszteleten.

Jugoszlávia beszüntette a Németországra irányuló faexportot

(Belgrad. Avala). A németországi jugoszláv faexportban fennakadás állott be. A fennakadásnak oka az, hogy a jugoszláv fatereskedők a Németország részéről kínált árak kal nincsenek megelégedve. A fatereskedelem annak idején, amikor a német-jugoszláv gazdasági tárgyalások folyamatban voltak, utaltak arra, hogy szükség lesz a faárak emelkedésére, mert Jugoszlávia a fát más országokban sokkal kedvezőbb feltételek mellett devizáért tudja eladni. A faárak emelésébe azonban a németek nem mennek bele.

ezer ember vesztette életét. A telepen 3 ezer férfi, asszony és gyermek tartózkodott. A katasztrófa színhelyére bárkákon és tutajokon siettek. A lángok elpusztulással fenyegetik azt az egyetlen hidat, amely a szigetet a szárazfölddel összeköti. Ha ez a hid elpusztul, akkor a szigeten még életben levő 2 ezer embert nem lehet megmenteni.

A sziget lakói közül csak 20-an maradtak életben

(London. Reuter). A venezuelai Lagumilla városban történt tűzvészről az alábbi újabb részletek érkeztek: Az áldozatok számát az első híradások ezerre becsülték. Amikor annak a háznak, amelyben a tűz keletkezett, a roncsai a tóba zuhantak, a tó felületén levő olaj nyomban lángot fogott. Több borzalmas robbanás következett be. A cölöpgépmények szurok-

fáklyaként égtek. A cölöpgépmények lakói az égő tóba ugrottak, ahol halálra égtek. Az olajszondák egymásután lobbantak lángra. A sziget lakói a keskeny hidon igyekeztek menekülni, de a hid leszakadt. Egy tutaj, amelyen kétszázán igyekeztek part felé, elmerült. Az utasok vízbe fulladtak. A sziget lakói közül csupán 200 ember mentette meg az életét.

A magyar értelmiség új szerepe

Mind az iskolai, mind az iskolán kívüli népszerűsítés előfeltétele, hogy rendelkezünk oly értelmiségi réteggel, amely általános és szakmunkáinak fogva alkalmas a népszerűsítés munkájára s amely hívatását ebben ismeri fel.

Vásárhelyi határoza

A magyar értelmiség még mindig nem tanulta meg, hogy a nemzeti életben nem vezetése, hanem szakmunkára hivatott. Lelkészeink és tanítóink, ügyvédek és orvosaink, közgazdászaink, mérnökeink és tisztviselőink hol a hagyományos uriság előítéletei alapján, hol egy divatos népszerűség jelmezében el-elállják a magyar tömegek újját a közélethez s egy arányos és igazságos népképviselő helyett maguknak kívánnak parancsnoki előjogokat. Ez a magatartás a széles néptömegeket senyvesztő tétlenségre kárhoztatja, vagy nyílt elégedetlenséget s ellenzéki mozgalmakat vált ki, megbolygatva egészséges népközösségi életformák kialakulását. Husz évi kísérletezés után végre szó esik imitt-amott (például a brassói Magyar Népközösségben) arról is, hogy munkásügyet munkás, iparosügyet iparos, földművelésügyet földműves és alkalmazottügyet alkalmazott képviseljen. Az egyszerű igazsága ez s ha tényleg érvényesül, maga után vonhatja értelmiségünk helyesebb önértékelését is.

Értelmi munkásainknak tudniuk kell, hogy a széles néptömegeknek égető szükségük van rájuk, de nem, mint kizárólagos vezetők, hanem mint szakemberek. Nemzeti hivatásuk igazi tudatában azok a lelkeszeink és tanítóink vannak, akik a magyar iskolázatásról úgy gondoskodnak, hogy egyetlen egy magyar gyermek sem marad ki figyelmükből. Közgazdászaink és tisztviselőink szerepe akkor példás, ha szaktudásaikkal önzetlenül sietnek a szövetkezetek, közbirtokosságok és céhalakulatok segítségére. S részt vesznek-e orvosaink és mérnökeink az iskolán kívüli népoktatásban, a tehetséges egyének felkutatásában vagy a legelesettebbek egészségügyi és lakásvizsgálatainak szociális rendezésében? Orvosi és jogi tanácsadókra, ismeretterjesztő előadásokra, népfőiskolákra, -szövetkezeti és céhkurzusokra, tudományos intézetekre és kiállításokra van szükségünk. S jelen vannak-e íróink és művészeink, amikor a falvak és külvárosok népe táncot, dallalt, műkedveléssel önmaga kifejezését keresi? Miért hiányoznak népfőhonaink, olvasótermek és könyvtárak?

Csupa-csupa kérdés, de száz szónak is egy a vége: értelmiségünk és néptömegeink egymáshoz való viszonya mindaddig rendezetlen, amíg a szellemi

munkás szaktudása helyett vezető-vágyait hozza a közösségi életbe. A magyar szellemi munkásoknak szívből kell kívánniuk, hogy földműveseink, munkásaink és iparosaink saját soraikból állítsák ki ügyeik képviselőit.

viseletét a Magyar Népközösségben, mert tehetségük és szaktudásuk csakis tömegeink közösségbe forradó életében találhat egyetemes alkalmazásra.

BALOGH EDGÁR

Egy könnyes szemű gyermek búcsuzik Nagyváradtól

Egy lengyelzsidó kisfiu útja Lodztól Váradon át a palesztinai gazdasági iskoláig

Tegnap az állomáson megható jelenet játszódott le. Egy nagyváradai család teljes létszáma kivonult az állomásra, hogy elbúcsúztassanak egy könnyes szemű kisgyereket, aki pedig két hónappal ezelőtt azt sem tudta, hogy Nagyvárad a világon van és most olyan nehéz szívvel búcsuzott, mintha egész gyermekmultját itt hagyta volna a város falai között és azoknak emlékeztetésében, akik őt, az ismeretlen, senkifia apróságot családjukba fogadták.

A búcsúzás előzményeihez egy darab világtörténelem tartozik. Seltz József, az elutazó gyermek Lodzban született az európai idősámítás 1927. évében, illetve, ahogy ő számolta az időt családi hagyományok alapján, az Urnak 5688. évében. Apja jómódu ember volt és ő volt a harmadik gyermek a családban. Sem ő, sem szülei nem gondoltak volna arra, hogy valaha is el fog kellenie hagyni szülővárosát, amely már apjának, nagyapjának és ki tudja hány ősenek szülővárosa is volt.

Itt szült bele a történelem Seltz József életébe. Először elfűnt a család kebeléből az apa, aki valami furcsa ruhába öltözve ment el, hogy jöbbé soha viszont ne lássa, aztán egy nap az anyja és a másik két gyerek batyukba pakkolva mindent, ami értéket jelentett számukra, egy döcögő szekéren elhagyták a családi otthont. Jósének eleinte tetszett a dolog, annál is inkább, mivel a többiek rogyadoztak a batyuk sulya alatt, míg ő, mint legkisebb, minden teher nélkül ment.

Aztán valahol egy nagy sűrű embertömegbe keveredtek, amely egy sorompó előtt tülekedett. Apró csoportokban haladtak át a sorompón és ekkor József elszakadt édesanyjától és testvéreitől. A sorompón túl aztán hiába sirt és kiáltozott újának, jöbbé nem látta őket viszont. Lehet, hogy a sorompó másik oldalán ugyanilyen kétségbeesve kiáltozta ugyanakkor egy félálult anyai hang József nevét...

60 certitcat és — 90% angol tont

Hogy miképpen került éppen Váradra az egy szál ruhába öltözött lengyel zsidó gyermek, azt ő maga tudja legke-

vésbé elmondani. Itt azonban csakhamar apára talált a furcsa ruhába öltözött apa helyett, anyára a sorompónál elvesztett helyett.

Seltz József esete nem volt különálló eset. Egyedül Bucarestben hatvan olyan zsidó gyereket tartottak nyilván, akik menekülés közben elvesztették minden hozzátartozójukat. Ezeket is gyermekszertető családoknál helyezték el ideiglenesen, amikor további sorsukat az a történelem, amely elfelejtette őket, ismét hajlandó kezébe venni.

A nemzetközi szervezetek természetesen lépéseket tettek a menekült gyermekek érdekében és csakhamar meg is érkezett a kedvező válasz. A palesztinai kormány soron kívül 60 certifikátot küldött a bucurestii hatvan lengyelzsidó gyermeknek, hogy azok a letiport haza helyett új hazát találhassanak. Sőt az emberi megértés még ennél is tovább ment. Egy gyermeknek nem elég az, hogy hazája van, ellátásáról, jövőjéről is gondoskodni kell. És a Joint értesítette a bucurestii illetékes szerveket, hogy a hatvan gyermekért a certifikát elküldésével egyidejűleg lefizetett személyenként hatvanöt fontot s beírta őket a tel-avivi gazdasági iskolába.

Hatvan között — a hatvanegyedik

Amikor ennek a gyönyörű gesztusnak híre Váradra is el érkezett, az itteni illetékes szerv, a Zsidó Nemzeti Szövetség vette kezébe — a kis Seltz József sorsát is. Több-kevesebb telefonintervencióra Bucarestben sikerült elérni, hogy Seltz József bevegék 64-

ik „poyauasnak” a hatvan másik közé és a Joint, — bár újabb certifikátot szerezni nem tudott, márcsak az idő rövidsége miatt sem, az újabb hatvanöt fontot lefizette Seltz Józsefért is.

A kis lengyelzsidó gyermek aki egy hazát és egy családot már elvesztett, most alig két hónapon belül elbúcsúzott második hazájától és második szüleitől is, hogy harmadik végleges hazát találjon magának.

Egy szál rongyos ruhában érkezett apró sorsúldozott a donatui ruhában, két bőrnődél és bő zsebpénzzel hagyta el Nagyváradot, de szívében a bőrnődök tartalmánál is értékesebb podgyaszt vitt magával: az emberi összetartozás és sorsközösségvállalás felfedezett hatét....

Révész Gyula

Felemelték az angol hadisegélyt

(London. Reuter). Hoare Beisha hadügyminiszter kedden bejelentette az alsóházban, hogy a sokgyermekes hadbavonultak hadisegélyét gyermekenként 3—5 shillingre emelték fel.

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. — Singer gépkatrések raktáron. — Autogén hegesztést és petroleum gyerszőző javítást garancia mellett vállalom. **Jakab** műszerész Str. Avram Iancu No. 5.

A gázvédelmi előadások további sorrendje

November 16-án A C és D kezdőbetűsök,
nov. 17-én B kezdőbetűsök,
nov. 18-án E, F,
nov. 20-án G, I,
nov. 21-én H, J,
nov. 22-én K,
nov. 23-án L, M,
nov. 24-én N, O,
nov. 25-én P,
nov. 27-én R,
nov. 28-án S,
nov. 29-én T, U, Z,
nov. 30-án V kezdőbetűsök.

A kurzusok színhelye a Katolikus Kör, mindennap 3—5 óráig. Mindenki hozza magával gázmaszkját, mert a közönséget átvezetik a gáz-szobában.

MÁR KORAN REGGEL A
MAGYARSÁG

KÖZLI A LEGERISSEBB ESEMÉNYEKET

ÁRA 1 LEI

*) Most hagyta el a sajtót Brassóban Kuzko Gyárfás „A magyar népi közönségért” című brosúrája. Ebből vesszük a fent sorokat.

A DRÁGASÁG, A SAJTÓ ÉS A VALÓSÁG

A drágulás általános volta mellett, azonban főleg a lakás vonatkozásuk érdekelné bennünket.

A kolozsvári „Uj Kelet” — ugyan egy 6 százalékos áremelkedést mutat csak ki aktóberben, de a cikk író megfede-

kezett arról, hogy mettől-meddig volt októberben ez a 6 százalékos emelkedés. Egyes lapok azután feleltlenül átvéve ezt a „komoly és megbízható” számot Nagyváradon is érvényesnek állapítják meg a fenti százalék áremelkedést.

Helott a tényállást a következő számok igazolják. Tanuknak megidézem a váradi házasszonyokat, ők állapítsák meg, amennyiben nem felelnek meg a valóságnak az alant közölt árak. Ime az autentikus adatok:

1. Élelmiszer árak:		2 lej	4 lej	drágulás	cca	100 százalék
Krumpli július végén kgr.	2	lej	ma			
paszuly	7	..	15	..	110	..
tojáspörje	3	..	6	..	100	..
tej literje	4	..	7	..	70	..
vaj	70	..	120	..	70	..
liszt	1x10	..	11	..	10	..
kenyér	8-9	..	9-10	..	10	..
hagyma	150 2	..	6	..	300	..
murok	2	..	6	..	300	..
káposzta	2	..	6	..	300	..
tehén túró	6	..	16-20	..	300	..
tejfél literje	16	..	30	..	80	..
fokhagyma	5-6	..	30	..	400-500	..
csirke párja	35-40	..	70-80	..	100	..
liba	100	..	160-170	..	60-70	..
tyúk	40	..	60	..	70-80	..
zsír liba	60	..	80-90	..	30-50	..
felvágott	40	..	60	..	50	..

2. Fűszer és gyarmatárú:

Közepes rizs	32 lei kg. ma	58 drágulás	cca 70 százalék
.. kávé	240 lei kgr. ma	320 drágulás	cca. 32 százalék
szemesbors	100 lei kgr. ma	200 drágulás	cca 100 százalék
olaj	30 lej kg. ma	70 drágulás	cca. 130 százalék
közepes tea	400 lei kg. ma	800 drágulás	cca 100 százalék
csokoládé	180 lei kg. ma	280 drágulás	cca 58 százalék
dió	8 lei kg ma	18 drágulás	cca 125 százalék

3. Textil és bőr:

Cipő június végén 500—600 párja ma 900-1000 drágulás cca 80 százalék
harisnya június végén 70 párja ma 95 drágulás cca 21.5 százalék

Szővet átlag 30 százalékos emelkedés
Cérnaárak átlag 30 százalékos emelkedés
Gomb kellék 30 százalékos emelkedés
Gyapju 100 százalékos emelkedés
Fa 30 százalékos emelkedés.

Illatszert luxus cikkek árai, valamint gyógyszerárak átlag 40 százalékos emelkedést mutatnak.

Papír, gumi árak, üvegnek műek mind felülmúlták a 30 százalékos emelkedést. A lakbérék emelése már ez év májusában kezdődtek és folyton tartanak. Itt is egy 20—30 szá-

zalékos emelkedés volt tapasztalható. Egy pár cipőért — már júniusban is fizettünk 120 leit, honnan fizessünk ma már 200 leit.

Egy kis matematikus művellettel könnyen kimutathatjuk, hogy drágulás az utóbbi 3 hónapban az élelmiszerekben átlag 100 százalékon felül.

fűszeráraknál átlag 100 százalékon felül
textil bőr cikkekénél 30—40 százalékon felül.
fa átlag 30—40 százalékon felül.
gyógyszer-pipere 30—40 százalékon felül.
lakás átlag 20—30 százalékon felül.
papír, üveg, gummi 30—40 százalékon felül

emelkedést ért el. Vannak cikkek, amik egyszerűen eltűntek a piacról, a fokhagyma pld. kerriert csinált, mert 5—6 lejről 30-ra emelkedett az ára.

A drágaság elleni védekezés két módon lehetséges, az egyik az árak letörése, és a régi nivóra való visszaállítása egyszóval az üzérkedés a spekuláció megakadályozása, — amiről Argetoianu miniszterelnök beszélt és amire nézve komoly határozat is van.

A második mód a fizetések emelése. Az első alternatíva alapján a kormányintézkedé-

sek a drágaság okozta elégedetlenségek levezetésére — és enyhítésére maximális árakat szabott meg és az üzérkedők ellen szigorú rendszabályokat helyezett kilátásba. Egy másik rendelet pedig a szállítások megkönnyítését célozza.

A fizetésjavítások jogossága tehát elvitathatatlan. A háborus konjunktúrát kihasználó nagy vállalatok tetemes részük kell vállaljanak a terhekből és nem engedik a felelős ténnyezők sem meg azt, hogy a terhek legnagyobb része a gazdasági támasz nélkül maradt tömeget terhelje.

A terhek, a legnagyobb terhek oly emberek vállain nyugszanak, akik nem bírják el. A kormány minden intézkedése azon van, hogy e terheket megkönnyítsék. — Ehez mindenkinek segítő kezét kell nyújtani, aki illetékes.

Nem közgazdasági tanulmányt akarunk nyújtani, hanem csupán a reális tények alapján kimutatni hogy a drágulás katasztrofális növekedése egy olyan termelő és fogyasztó tömeget terhel, amely nem bír lépést tartani az emelkedéssel és ezzel természetesen fog bekövetkezni ennek a rétegnek a teljes fogyasztói leromlása.

A nagyvárad magán-tisztviselők gyűlése a drágaság ellen

Tegnap este a magánalkalmazottak Céhe taggyűlést tartott mely alkalommal a Munkakamera nagyterme zsúfolásig megtelt ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselőivel, alkalmazottjaival.

A gyűlést Marta Ioachim

céh-elnök nyitotta meg, — ki megnyitójában ismertette azokat az okokat, melyek szükségessé tették a gyűlés egybe hívását megemlítette azokat a körülményeket, amik a mai drágaságot előidézték. A drágaság ellen az alkalmazottak és tisztviselők védekeznek, — azonban nem kell elfelejteni, hogy úgy Argetoianu, miniszterelnök, mint Őfe sége elnök lete alatt megtartott minisztertanács foglalkozott azokkal a gyakorlati lépésekkel, melyek hivatottak az indokolatlan drágaságot letörni. A kormány közbelépése feltétlenül indokolt, — mert vannak elsőrendű közszükségletű cikkek, melyek árait egyáltalában nem lett volna szabad megdrágítani. Rátért a minimális fizetések meghatározására szóló törvényre is, mellyel kapcsolatban megállapítja, — hogy ez a törvény életbeléptetése évtizedekkel előre viszi a kifizetések tisztviselők és alkalmazottak ügyét, amikor azok életnivóját, rendeleti leg magasabb színvonalra emeli fel.

A következő szónok Fuchs Ede a fizetésemelési akció jogosságával foglalkozik. Kimutatóst közöl az Argus közgazdasági lapból a drágaság állandó növekedéséről felsorolja mindazokat az elsőrendű közszükségletű és ruházati cikkeket, amik a helyi piacon tudvalevőleg nem 10 százalékkal hanem 40, 50 60 százalékkal emelkedtek.

Az ilyen mérvű áremelkedéssel a kifizetéses tisztviselők s alkalmazottak nem tudnak lépést tartani, hacsak egy 5—6 százalékos u. n. drágasági pótlékot hajlandók a cégtulajdonosok adni. „Nekünk nem drágasági pótlék, hanem becsületos fizetés-javítás kell”. Igazolással, hogy a béreket feltétlenül és minden további huza-vona nélkül meg kell adni, azoknak, akik kérték, felolvassa Ralea munkaügyi miniszter nyilatkozatát, valamint Gherman alpolgármester legutóbb a lapokban közzétett felhívását, melyből világosan kitűnik, hogy felettes hatóságok 100 százalékbán jogosnak ismerik el azt az akciót, amit a céhek kezdeményeznek.

Reisz Jenő titkár az akció egyes részleteit ismerteti. Bejelenti az eddig megtett lépéseket, valamint azt, hogy az akciót bevezető cikkeknek is már óriási visszhangja volt. Felolvassa azt a levelet, amelyet a cég kb. 160 cégnek és vállalatnak kiküldött. „Lépésről-lépésre haladunk előre”, de amennyiben fognak akadni egyes cégek és vállalatok, akik érveinket nem fogadják el, udvarias hangon leveleinket nem vezetik tekintetbe, akkor igazunkat munkakonfliktusnak tekintjük és a munkaügyi inspektorátuson fogjuk azt bejelenteni.

A gyűlés nevében Marta Ioachim két feladványt küld Argetoianu miniszterelnöknek és Ralea munkaügyi miniszternek, mely után a taggyűlés véget ért.

Miért nem megy filmre?

Viola délelőtt a szabónőnél járt és ott hallotta először a bűvös kérdést:

— Nagyságos asszony miért nem megy filmre....

A direktorisz érdeklődött, — amikor Viola már ötödször vette fel és dobta le magáról ugyanazt a modellt, mert nem tudott dönteni. Illegitima magát a tükör előtt, mint Darlene.

— Én filmre.... Hogy jutott eszedbe?

— A nagyságos asszonynak olyan pompás filmarca van már több kuncsaft mondta.

Viola habozás és alku nélkül megvásárolta a ruhát. — Hiába ebben az üzletben mondanak kedveset is az emberek. A káposznánál már nem csodálkozott, amikor a tulajdonosnő maga is finom társasági belüriasszony, megjegyezte:

— Ugy áll rajtad ez a gombakalap, mint Jeanette MacDonaldon.... Nem is értem, — Miért nem mész filmre....?

— Ne tréfálj... Férjem van és két gyermekem. Csak nem fogok vénségemre felcsapni színésznőnek....

— Te kis csacsi. Párisban — negyven éven túl kezdődik egy nő egyéni és művészeti élete.

Bizony Budapesten erősen elterjedt, hogy a francia fővárosban csak az idősebb évfolyam iránt mutatkozik érdeklődés és nálunk el sem hiszik, hogy egy huszonötéves színésznő vagy pláne egy tízéves lány sikereket arathat.

Viola már többször hallotta ezt a pesti pletykát és most el is hitte. A fodrásznál erősen belenézett a tükörbe. — Gyula ur az első segéd, — mint rendesen, dicsérte a haját, azután hozzátette:

— Csináljunk egy szép Garbós frizurát.

— Ugyan menjen már — kacérkodik az asszony, — hol van az én arcom attól, hogy filmre lehessen felvenni?

Ellenmondás nem tűrő hangon folytatta:

— Az én ráncaim erősen meglátszanának a filmen....

No de Gyula nem hagyta magát.

— Becsületszavamra rögtön összeszidom a nagyságos asszonyt... Vétkezni tetszik... — Bármelyik filmszínésznő jövevényre arcbőrt a nagyságos asszonnyal. Nem is tudom, — miért nem megy filmre:

Mint szakértő részletezte az arcot és megállapította, hogy Hollywoodban kisebbfajta forradalom törne ki, ha Viola ott megjelenne. — Önagysága egyre gyengébben ellenkezett, majd végre belenyugodott.

— Bizony már sokan mondták, hogy nagyszerű filmarc van.

Ebédnél rövid habozás után megpendítette ura előtt.

— Érdekes, ma délelőtt három ember kérdezte tőlem, miért nem megy filmre?

Egymillióra becsülik Németországban a munkanélküliek számát

A „Neue Züricher Zeitung” igen érdekes cikkben számol be a hadviselő Németország gazdasági helyzetéről és külső képerőiről, amelynek fontosabb részeit az alantikban közöljük:

A hadiállapot következtében bizonyos gazdasági ágak, elsősorban a luxusipar és a magánkereskedelem részint teljesen megszűnt, részint csak igen redukáltan dolgozik. Az ismert cégek egész sora fizetési nehézségekkel küzd, mivel a kis forgalom nem képes fedezni még a fixkiadásokat sem, akinek pedig áruja van, az is csak addig nem jut tönkre, amíg készlete tart. Ez a folyamat azonban a hatóságok számára bizonyos előnyöket is nyújt, mivel a kereskedelmi vállalatok tönkremenése az áruelosztást és annak ellenőrzését megkönnyíti. Az első napokban a pótláshoz szükséges következtében munkanélkül maradtak még elhelyezkedést találtak a hadiiparban, ma már azonban a munkanélküliség hatalmas módon megnövekedett és a munkanélküliek számát egy millióra becsülik. Ez a helyzet a háború elhúzódása esetén csak még jobban kiéleződik, annál is inkább, mivel a jelenlegi hadviselési mód mellett a veszteség kevés és így az utánpótlás sem csökkentheti a munkanélküliséget jelen tékeny módon. Ha azonban nagyobb harcok következnek be, úgy további behívásokkal és így a munkanélküliség csökkenésével lehet számolni. Jelenleg ismét azon igyekeznek, — hogy a női munkaerőt kisorsítsák a gazdasági életből.

Jelentős változás állott be a társadalmi élet terén is. Általános szokássá vált, hogy ebéd,

vagy vacsora meghívásoknál a vendégek a maguk ételkészítési jegyeinek kuponjait levágják és a vendéglátónál hagyják, vagy pedig egyszerűen, hogy magukkal hozzák ennivalóikat. Rendszerint azonban evés után jönnek össze az emberek. Autóknak társasági életben való felhasználása a legszigorúbban tilos és aki ez ellen a tilalom ellen vét, az benzinjegyét és hajtási igazolványát kockáztatja. A színházak és mozik rendszeres program szerint játszanak, de a külföldi filmek, amelyek az utóbbi időben ugys ritkán voltak láthatók, most teljesen eltűnnek.

Rendkívül gyakoriak a különböző politikai összejövetelek amelyeken pártjémberek nyújtanak felvilágosítást a politikai helyzetről és a háború okairól. A német hadvezetés taktikájának megfelelően, amely Franciaországot óvja és Angliát tüzi ki célpontnak, ezek a propagandagyűlések is mind Anglia ellen irányulnak. Az általános benyomás mégis az, hogy ezeknek a propagandabeszédeknek alig van hatása a széles tömegre. Ez kétségtelenül szoros összefüggésben van azzal a ténnyel, hogy az ilyen érvelések igen sokat veszítettek meggyőző erejükből, mióta a nyilvánosság is megállapította, — hogy milyen egykettőre és alaposan változott meg a nemzeti szocialista hivatalos álláspont Oroszországgal szemben, amelyet a legújabb időkig első számú közellenségként állítottak be. Még a meggyőződéses nemzetiszocialisták is fejcsóváló értetlenséggel állnak ma is ezzel a pálfordulással szemben és kételkedni kezdenek a belé-

jük előzőleg bedresszírozott világnézet megdönthetetlenségében, ha csak azzal nem magyaráztatják maguknak a történeteket, hogy Hitler stratégiai okokból tette meg ezt a lépést, a mely nélkül Németország kénytelen lett volna két fronton küzdeni. A nemzeti szocializmus elvei és gyakorlata közötti ellentmondásra más magyarázatot nem találnak és ezt a tényeket is megerősíteni látszanak, mivel Németország ma sem engedélyezi az itt-ott még mindig erősen megnyilatkozó kommunista párt megalakulását, sőt az országban arról sem tudnak, hogy Thälmann és a többi volt kommunista vezetőket a koncentrációs táborokból kiengették, vagy a felettük hozott ítéletet revídiálják. A társadalmi keresztmetszet is bizonyos változásokon esett át. Míg a nemzeti szocialista, de nacionalista érzelmű tábor, amelyet eddig a párttól éles szakadék választott el, közeledik a párt-hoz, azok a tömegek, amelyekre eddig a nemzeti szocialista mozgalom főképpen támaszkodott, bizonyos elhajlásokat mutatnak. Ez a fejlődés természetesen még igen kezdeti stádiumban van.

A sajtó a háború előtti hirtelen szemben alig mutat változást. Az egyetlen szemmel látható változás az oldalszám csökkentése, de a sajtó továbbra is megmaradt a rádió mellett a nemzeti szocializmus legfontosabb propagandaeszközeként. Legfeltűnőbb a hirtelen oroszbarát beállítást a lapok hasábjain, amelyhez viszonyítva Olaszországról jóformán szó sem esik. És természetesen: a polémiák Angliával, a főszám. A külföldi sajtóból csak igen kevés kapható és gyakran meg történik, hogy egy-egy külföldi lapot az újságárús visszavásárol, hogy újra el tudja adni. Szinte naponta tiltanak be újabb és újabb lapokat és a semleges országok legtöbb sajtóorgánumát tilos Németországban árulni.

A férfi majd kiejtette a kálmánat a kezéből.

— Tessék?

— Jól hallottad drágám. — Mert csak te nem veszed észre a feleséged kvalitásait. — Hidd el, hogy nálam sokkal csunjabbn és öregebb nők csináltak filmkarriert. Miért? A mai viszonyok mellett nekünk talán nem fogna jól hetente nyolc ezer dollár? Mert Mae Westnek annyi van, ha tudni akarod, pedig jó pár évvel idősebb, mint én....

A vita déiben abbamaradt, de este mikor is Viola kisebb vacsorát adott, társaságban folytatódott. Feketeakávéval megkérdezte a ház színműrő vendégét:

— Mondja csak, kedves Kálmán, el tudná maga képzelni, hogy én filmen szerepelek?

Kálmánnak is nagyon izlett a vacsora, különben is elszánt fickó volt és ezért kertelés nélkül válaszolta:

— El tudnám képzelni? Ha nem félnék úgy az urától egyenesen ráharagudnék a filmre....

Egy stréber (vörösfejű) fiatalember rádúplázott:

Szerénytelenül nélkül merem állítani, mint ismert amatőr fotográfus hogy Violának remek filmarca van.

— És nyelveket is beszél — tusztotta az írő. — Angolul például kitűnően tud.

— Yes, darling — mosolygott rá Viola és ezzel kimerítette angol nyelvtudásának jelentős részét.

Ahogy elmentek a vendégek Viola rátért a tárgyra. — Bejelentette férjének, — hogy filmszínésznő lesz, de minden esetre csináltat egy próbafelvételt.

— Soha — mondotta a férfi erőlyesen, mire másnap természetesen megcsinálták a három perces tartó próba filmet és Viola szörnyen drukkolt.

— Ne tessék félni, nagyságos asszony, — bátorította a busásan honorált operatőr — az objektív mindent megmutat és éppen úgy nem téved, mint a röntgen.

Ne szégyellj a dolgot. Viola

la határozottan csunya volt filmen. Szája, amit érzékinek hirdettek a társaságban, egyszerűen nagynak látszott, a szeme kicsinynek, — az állacsként. Síra fakadt a sőtét teremben, amikor meglátta a saját maga őszinte tükörképét. Szegény férje még otthon is alig bírta vigasztalni. Toporzékolt:

— Nem lehet, hogy mindenki tévedjen, a szabó is, a kálmán is....

— Jó jó fiacskám, csak ne izgasd magad és ne haragudj.

Viola könnyeit lassan felszikkasztotta a kedves szavak. Csendesesen szipákolta:

— Én csak a felvevőgépre haragszom....

— Miért szíved.... — Nem mondd meg?

De igen.... Viola megmondta:

— Egy ilyen rosszakaró és hamis szerkezet merészeli magát objektívnek nevezni....

4 biharmegyei gabona-verseny nyertesei

VASÁRNAP tartották meg az ország minden megyeszékhelyén a „termés napját” és ez alkalommal osztották ki a buzaverseny díjait. Biharmegyében a következők kaptak díjakat:

Tisza Kálmán Gyarak és Stubenbergr József gróf Székelyhid 8-8 ezer lei, ezüstérem és diploma, 5-5 ezer leit kaptak: Pongrác István gróf Kágya, Bica Lajos Feketebátor, Frenjiu Iustin Talpos, Ciortin Dumitru Nagyürögd, 3-3 ezer leit: mülki apátság, Ciortin Ioan Nagyürögd, Luca Petru Alsólugos, Sarkadi Sándor Diószeg, Coş Gábor Kövesd, 2-2 ezer leit Bocşa Gábor Feketebátor, Lucaciu Ştefan Alsólugos, M. Sipos Ioan Szalárd, Brici Gavril Mihai Bravu, Memotea Ioan, Lazar Pantelimon, Culici Alex Nagyürögd, Tóth Imre Mezőbaj, Makkai Imre Kisjenő.

Külön díjakat osztottak ki a kukoricaverseny nyertesei között.

A Mezőgazdasági Kamara a díjnyertes gazdák tiszteletére bankettet adott. Tisztelet mondjak: Niste Iacob, a Kamara elnöke, Babau Ioan képviselő és Georgescu agrárinspektor.

Nem adják ki a Nobel-békedíjat

A skandináv lapok jelentése szerint ebben az évben nem adják ki a Nobel-békedíjat. Az orvosi és irodalmi díjat novemberben adják ki — de minden ceremónia elmarad a háboru miatt. Ugyanezen okból nem kerül kiosztásra a békedíj sem.

Ha a papok bevonulnak

Franciaországban a mozgósítás következtében igen sok egyházközség maradt pap nélkül. Ezekben a községekben a katolikus akció világi tagjainak kezdeményezésére a hívek a megszokott időben felkeresik templomaikat, ahol azután közösen elmondják a miseimákat. Külön kis misekönyvecskét adtak ki azoknak az egyházközségeknek a számára, amelyeknek nincs papjuk, hogy a laikus istentiszteleteket megtarthassák.

Nem jók a Messerschmidt-gépek

A Daily Herald tudósítója szerint azok a német pilóták, akiket a nyugati fronton foglyul ejtettek — elégedetleneknek mutatkoztak az új „Messerschmidt” vadász-repülőgépekkel szemben. A légi harcokban a Messerschmidt gépeket nehéz vezetni. Ezek az állítások meglepték az angol szakértőket. Akik a háboru előtt látták a Messerschmidt gépeket, elámulnak azok felett. A francia gépek nem olyan gyorsak, mint a Messerschmidt gépek, amelyek óránként 500 kilométert tesznek meg — viszont könnyebben irányíthatók.

A nagyváradi vonaton tartóztatták le Ausnitt egyik bűntársát

Egymilliárd lejt tartalmazó kazetta és kompromittáló iratok tömege a rendőrség birtokában

(Bucuresti.) A fővárosi hatóságok a Max Ausschnitt ellen folyó vizsgálat során tegnap újabb házkutatásokat tartottak a fővárosban. A házkutatások meglepő eredménnyel jártak. A hatóságok ugyanis Max Ausschnitt barátainál tartottak váratlan házkutatásokat és ezeknek során hatalmas összegeket találtak leiben és idegen valutában, amelyeket Max Ausschnitt rejtett el barátainál. Max Ausschnitt egy órával a letartóztatása előtt, egymilliárd lejt helyezte el. A hatóságok a

vizsgálat érdekében nem közlik a nyilvánossággal azoknak az ismert és előkelő embereknek a neveit, akiknél Ausschnitt hatalmas vagyonának jelentős részét megtalálták.

A fővárosban rendezett sikeres vizsgálat arra készítette a hatóságokat, hogy Max Ausschnitt vidéki barátainál és ismerőseinél is házkutatást tartanak.

A legújabb vizsgálat során előállították az ügyészségre Max Ausschnitt egyik Nagy nevű cégjegyzőjét és másik

négy alkalmazottját.

A Timpul egyébként azt a szenzációs ható hírt közli, hogy egy ismert fővárosi egyéniséget, aki Ausschnitt üzelmiben jelentős szerepet játszott, a nagyváradi vonaton letartóztatták. A nevét a nyomozás érdekében nem közlik, a rendőrség csupán annyit közöl a nyilvánossággal, hogy az el akarta hagyni az ország területét, igen sok kompromittáló iratot és idegen valutát akart magával kicsempészni.

Légvédelmi fedezékek a doorni kastélyban

Vilmos excsászár valószínűleg nagyon fél a légitámadásoktól, mert nagy légvédelmi fedezéket építtetett a doorni kastély pincéjében. Az árkdok íveit beton pillérekkel és homokzsákokkal erősítették meg. Két magas fotelt is elhelyeztek a pincében, egyet az exkaiser,

a másikat pedig Hermin excsászár nő részére. A két „trónnal” szemben padokat helyeztek el a császári család tagjai részére. Vilmos egyébként egész nap Európa térképe előtt ül és a katonai műveleteket tanulmányozza.

A világ legkülönösebb faluja

A genfi-tó mellett van Saint-Gingolph falucska. Ez a világ legkülönösebb faluja: egyik fele francia, másik fele svájci területen fekszik, mert a határ épp keffészeli a falut. Ilyenformán a falu egyik fele semleges a másik fele háborús. Egyik felén érvényesek az összes háborús korlátozások és rendszabályok, másik felén normális az élet. A községházán, amely svájci területen van, azelőtt

együtt vezették az ügyeket a francia polgármester és a svájci községintáncsi elnök. Most a francia polgármester elvitette az íróasztalát a „határon” túlra és ideiglenesen egy csűrben helyezkedett el. Saint-Gingolphban így gyakori eset, hogy az egyik fivér a francia hadseregben szolgál, míg a másik nyugodtan iddógál a falu békés felének valamelyik korcsmájában.

Londoni kurir

Az Universal londoni tudósítója jelenti:

Anglia egyik legfényesebb palotáját — az Oxford közelében levő Blenheim palotát — ideiglenesen iskolának alakították át 400 fiu részére. A „Malvern College” épületét ugyanis a kormány kaszánya céljaira vette igénybe. Az iskolásfiúk tehát azokban a fényes fogadótermekben tanulnak, ahol Marlborough herceg fogadta az angol arisztokrácia színe-javát. A kastély jelenlegi tulajdonosa csak azzal a feltétellel adta át a termeket, ha az iskolásgyermekek nem használnak tintát, nehogy összefröcsköljék a történelmi freskókat.

Hull és Grimsby kikötőkben a halászsokat aknahalászatra tanítják. Az aknákat halászhálóval fogják, mint a halakat, még

is igen nagy óvatosságra van szükség.

Az egyik leggyakoribb és legköltségesebb angol sportot, a rókavadászatot, a háboru ellenére is folytatják. — VI. György angol király nem igen vesz részt a vadászatokon, testvére a gloucesteri herceg és felesége annál szenvedélyesebb rókavadászok.

A balti államok és az angol blokádn

A skandináv lapok szerint az északi államok feszült figyelemmel kísérik Németország kiérleteit az angol blokádn megtörésére. Ugy hiszik, hogy Németországnak rövidesen sikerül bezárni a Scagerac szorosát és az ellenőrzést megszervezni a kieli csatornában. Minden kap-

csolat a balti államokkal meg fog tehát szűnni, kivéve, ha a Szovjet megengedi, hogy ezek az államok a Fehér tengeren keresztül szállítsanak árukat. Ezzel kapcsolatban leszögezik, hogy a Szovjet megengedte Lettországnak és Észtországnak, hogy exportját a Fehér tengeren levő szovjet kikötőkbe irányítsa.

A hallgatás jelszava

A bucarestli rádió figyelmeztetése a felelőtlen lecsapók ellen

A bucarestli rádió mai híradásában kétszer közölte az alábbi figyelmeztetést:

„Gondoljatok az ország védelmére. Ne mondjátok el senkinek, amit megtudtatok és ne beszéljétek olyan dolgokról, a miket nem tudtok.”

„Ha megőrzitek a hallgatás jelszavát, a nemzet védelmét szolgáljátok. Az őrszemnek nincs joga beszélni.”

Körözött betörőket fogott el a nagyváradi rendőrség
Két országosan körözött betörőt fogott el a váradi rendőrség. Kiss József az aradi fogházból szökött meg és most a megyében fosztogatott. Illés Gyula pedig a hunyadi fogház falát bontotta ki és úgy szökött meg. A két szökölt fegyencet visszakísérik illetőségi helyükre.

O c s k a
OLMOT
VESZÉK

bármilyen mennyiségben.
Pásztor Ede
nyomdavidallatnál, Oradea,
Piata Mihai Viteazul 4.

SZÍNHÁZ

Csütörtök d. u. 5 óra: A tolvaj (Olcsó helyárrakkal.)

Csütörtök este fél 9: Gyümölcs a fán. (Zilahy Lajos legújabb óriási sikerű színműve. Erdélyben első előadás. Premier bérlet 4. szám.)

Péntek este fél 9: Gyümölcs a fán (Másodszor).

Szombaton d. u. 5 óra: Francia szobalány (Olcsó helyárrakkal).

Szombat este 9: Grófkisasszony (Harmadszor).

Vasárnap d. u. 3 óra: Megsértették a miniszteriumot. (A kitűnő zenés vígjáték első olcsó helyáru előadása.)

Vasárnap d. u. 6 óra: Grófkisasszony.

Vasárnap este 9 óra: Gyümölcs a fán.

Jegyek a fenti előadásokra elővételben már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig.

Grófkisasszony. Régen nem emlékeznek Váradon olyan sikerre, amint Harsányi Zoltó briliáns vígjátéka, a Grófkisasszony a tegnap esti bemutatót aratott. Ehhez a sikerhez egyaránt járult hozzá a szerző, rendező és szereplők. A hangulatos, kedves előadás mindvégig a legnagyobb figyelem és érdeklődés légkörében zajlott le. Szombaton este és vasárnap délután hat órákor szerepel még a színház műsorán a Grófkisasszony.

E heti délutáni előadások. A prózai társulat őszi ciklusának délutáni előadásai, olcsó helyárrakkal: Francia szobalány, A tolvaj és Megsértették a miniszteriumot. A pontos műsort egyebekben a színház heti műsora rovatban találják meg olvasóink.

Rádió műsor

Péntek.

BUCURESTI. 7.30 Rímikás torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. — 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Orgonahangverseny. 20 Magyar hírek. 20.30 Opera. 23.15 Gramofonlemez. 23.45 Hírek.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Balajka-zene. 24.30 A rádió szalonzenekara. 17.15 Gyermekeink vendégségben. 18.15 Alföldi városok. 19.45 A marosvásárhelyi Teleki-könyvtár. Felolvasás. 20.30 Az Álarcsból közvetítése az Operaházból. 21.35 Külügyi negyedóra. 23.45 Cigányzene.

SPORT

A Gloria CFR-t kizárták az A-ligából

(Bucuresti). A labdarúgó-szövetség fellebbezési tanácsa kedden este tárgyalta a marosvásárhelyi Mures fellebbezését a NB bizottságnak a Gloria CFR-rel játszott mérkőzése ügyében hozott határozata ellen. Ismeretes, hogy a Mures azzal vádolta meg a galati egyesületet, hogy 30.000 lejrel vásárolta meg kapusának, Várdainak „jóakarátát”. A NB-bizottság elutasította a Mures vádjait és így a minősítő mérkőzések alapján a Gloria CFR helyet kapott az A-ligában, sőt ott kielégítően szerepelt.

Tegnap este azonban a fellebbezési tanács szenzációs határozatot hozott, amennyiben egyhangulag helyt adott a Mures felfolyamodásának, megváltoztatta a NB-bizottság augusztus 9-én kelt határozatát és a Gloria CFR-t kizárta az A-ligából. A galati egyesületet pedig 5000 lei pénzbírsággal is sújtották, a Muresrel szemben csalárd módon megnyert mérkőzését a marosvásárhelyi együttes javára igazolták 3:0 arányban. Váradi játékos két évi felfüggesztésre ítélték, míg Makkai-Wagnert törölték a szövetség nyilvántartásából. Reuss, a fellebbezési bizottság egyik tagja különvéleményt jelentett be, Ib-railescu mérnök és Lupascu ügyész, a galati egyesület két vezetőségi tagjának 3 hónapra szóló felfüggesztését illetően.

A határozat érdekes változást eredményez a NB műsorában, ugyanis a további fordulókat csak 11 csapat fogja játszani. A Venus, Rapid, Ripsensia, UDR és Victoria 2—2 pontot, a CAMT pedig egy pontot veszítenek, amiket a Gloria terhére szereztek.

A határozat érdekes változást eredményez a NB műsorában, ugyanis a további fordulókat csak 11 csapat fogja játszani. A Venus, Rapid, Ripsensia, UDR és Victoria 2—2 pontot, a CAMT pedig egy pontot veszítenek, amiket a Gloria terhére szereztek.

Május 19:

Magyar-román válogatott labdarúgó mérkőzés Budapesten

A magyar labdarúgószövetség a román-magyar tavaszi revánsmérkőzést Budapestre május 19-re tűzte ki. Ugyanezen nap és 21-ikén a magyar

B) válogatott Bucurestiben két mérkőzést fog játszani. A jugoszláv-magyar revánsmérkőzés Budapesten a jövő év őszén lesz.

Kicsalta az erdőbe és megölte a hülsen asszonyt a szabadságos legény

A tabla a hadbírósgaznóztette az ügyet

Ez év júniusában megdőbentő gyilkosság történt a biharmegyei Incesti községben. Rogojan Mihai odaváló fiatalember, aki vadházasságban élt Rogojan Máriával, katonai szolgálatra Nagyváradra vonult be. Júniusban néhány napi szabadságra hazament és ott tartózkodása alatt pletyka jutott a fülébe. Elmondták, hogy a vadházastársának, ami kor Nagyváradon szolgált, más katonákkal is volt viszonya. A fiatalember erre elhatározta, hogy ha ez igaz, végez vadházastársával. Hazament és áthívta az fiatalasszonyt a Lupoia községben lakó nővérehez. Utközben egy erdőn mentek keresztül. Pihe-nést ajánlott az asszonynak és lefeküdtek. Még egyszer utoljára megcsókolta, majd megkérdezte, hogy igaz-e, hogy Nagyváradon mással is volt viszonya. Az asszony előbb tagadott, majd beismerte, hogy mások is udvaroltak neki Nagyváradon.

Rogojan erre előrántotta a nála levő fejszét és ötször egymásután fejbeverte.

Az asszony pillanatok alatt kiszenvedett. A fiatalember a közelben elrejtette a véres fejszét és hazament. Azután két napig bolyongott az erdőben, majd bejött Nagyváradra és önként jelentkezett.

Rogojan mindent beismert és az ügyesség gyilkosság címén helyezte vád alá. Az ügy a büntetőtábla elé került. A tabla tegnap foglalkozott az ügygel, megállapította, hogy Incesti község hadizónában van, Rogojan pedig a gyilkosság elkövetésekor aktív katonának volt és ezért az ügyet a hadbírósg hatáskörébe utalta.

Egész öltöny kabát, valamint kisebb szövetdarabok, ugy-szintén vászonnemű, abrosz, törülköző, damaszt, diffin, flanel és barchet

a régi olcsó mara-dék árban kapható

Steiner maradékosnál
Calea Victoriei 3, udvarban balra,

A gázvédelmi előadások további sorrendje

November 16-án A C és D kezdőbetűsök,

nov. 17-én B kezdőbetűsök,
nov. 18-án E, F,
nov. 20-án G, I,
nov. 21-én H, J,
nov. 22-én K,
nov. 23-án L, M,
nov. 24-én N, O,
nov. 25-én P,
nov. 27-én R,
nov. 28-án S,
nov. 29-én T, U, Z,
nov. 30-án V kezdőbetűsök.

A kurzusok színhelye a Katolikus Kör, mindennap 3—5 óráig. Mindenki hozza magával gázmaszkját, mert a közönséget átvezetik a gáz-szobán.

ÓCSKA
REZET
ólmot és
cinket
magas árban

vásárol a

FERRUM S. A.
Piața M. Viteazul 4-a. Tel. 29-73.

Apróhirdetések

ALLAS

Cipész segédet javításra fel-veszek. Veres, Calea Victoriei 73. 5025

Ujságáros fiukat 14 évestől fix fizetéssel felvesszünk, állandó alkalmazásra. Jelentkezni kiadóhivatalunkban.

Megbízható ujságárosokat és ujságárusnőket a reggeli órákra jó keresettel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Bihar, Kis- és Nagyszántó községek részére jó jövedelem mel ujságárosokat felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VETEL-ELADÁS

Eladó jó állapotban modern gyermek mély kocs. Str. Berlin 13. 5024

Jókarban levő komplett háló eladó. Str. Bălcescu 21. Móc. 5013

KÜLONFELE

Elveszett Cantacuzino 36 alól fehér szürke macska, Zsizi névre hallgat. Megtalálójára 50 lei jutalmat kap. 5021

LAKAS

Kétszobás uccai mellékhe-lyi-séges szép tiszta lakás, egyik különbejáratu, dec. 1-re kiadó. Str. Cogălniceanu 2-a. 4665

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CEGNEI ORADEA